Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Eduskunnan talousvaliokunnalle

Lausunto
4.12.2023

TYÖ- ELINKEINOMINISTERIÖN LAUSUNTO

U 62/2023 vp; Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kaupallisissa toimissa tapahtuvien maksuviivästysten torjumisesta

Yleiset huomiot

Työ- ja elinkeinoministeriö puoltaa asiassa valtioneuvoston kantaa.

Työ- ja elinkeinoministeriö toteaa, että asetusehdotus puuttuisi verrattain voimakkaasti yritysten väliseen sopimusvapauteen ja on poikkeuksellista, että yritysten välisiin sopimuksiin liittyviä valvontatehtäviä annettaisiin Suomessa viranomaiselle.

Näkökulmia erityisesti pk-yritysten kannalta

Komission ehdotuksella kaupallisissa toimissa tapahtuvien maksuviivästysten torjumista koskevaksi uudeksi asetukseksi puututaan maksuviivästyksiin.

Maksuviivästykset muodostavat osin epäterveen käytännön, joka pahimmillaan vaarantaa pk-yritysten kassavirran ja heikentää toimitusketjujen kilpailukykyä ja häiriönsietokykyä. Yli 60 prosenttia EU:n yrityksistä ei edelleenkään saa maksuja ajoissa, ja eniten kärsivät pienet ja keskisuuret yritykset. Toisaalta tilanne myös vaihtelee toimialoittain. Muun muassa vähittäiskaupan ja erikoiskaupan aloilla varastojen kiertonopeus vaikuttaa maksuaikojen pituuteen ja ne voivat olla pitkiäkin – osapuolten yhteisellä sopimuksella.

Maksuviivästykset voivat estävät pk-yrityksiä kasvamasta, kun kassavirtaa sitoutuu saataviin tai pahimmillaan aiheuttaa jopa konkurssin, mikäli saatavat estävät yrityksen toiminnan jatkamisen. Lisäksi maksuviivästykset lisäävät yritysten hallinnollista työtä ja kuluja noin 5–10 prosentilla.

Komission ehdotuksessa esitetään otettavaksi käyttöön tiukempi 30 päivän enimmäismaksuaika ja esitetään korjattavaksi nykyisen maksuaikadirektiivin oikeudelliset puutteet. Ehdotuksen mukaan myös kertyneet viivästyskorot ja korvaukset maksettaisiin automaattisesti, ja otettaisiin käyttöön uusia valvonta- ja muutoksenhakutoimenpiteitä, joilla suojeltaisiin yrityksiä maksuviivästyksiltä ja parannettaisiin maksukuria.

Työ- ja elinkeinoministeriö havainnoi, että komission ehdotuksen tavoitteet ovat pk-yritysten näkökulmasta hyviä, mutta toteutustapa ja osin sopimusvapaudesta luopuminen ovat haasteellisia. On eri tilanne, että maksu on myöhässä kuin se, että sovitaan yhteisesti pitkästä maksuajasta. Lisäksi tulee huomioida, että EU:n sisämarkkinoilla toimivien pk-yritysten globaali kilpailukyky voi vaarantua, mikäli kolmansista maista voidaan kuitenkin edelleen sopia pidempiä maksuaikoja.

Sami Teräväinen
hallitussihteeri